

KUTSADURA ATMOSFERIKOAREN KIMIKA

1. UNITATE DIDAKTIKOAREN ARIKETAK

1 ARIKETA. Troposferan dagoen konposatu baten fotolisi-abiaduraren koefizientea hurrengo espresioa aplikatuz kalkula daiteke:

$$K_{PS} = J = \int_{\lambda_1}^{\lambda_2} \sigma(\lambda) \cdot \Phi(\lambda) \cdot J(\lambda) d\lambda$$

- Zer dira hurrengo parametroak? $\sigma(\lambda)$, $\Phi(\lambda)$ y $J(\lambda)$. Deskriba itzazu.
- Zer nolako balioak dituzte λ_1 y λ_2 ? Arrazoitu zure erantzuna.
- Zeintzuk da J parametroaren unitateak? Arrazoitu zure erantzuna.
- Ozono molekula baten disoziazioa eragin dezake 203 nm-tako uhin-luzera (λ) troposferan? Eta estratoferan? Arrazoitu zure erantzuna kopuruz.

Datuak: Planck-en konstantea $h = 6,6210^{-34}$ Js; $c = 310^8$ ms⁻¹; $N_A = 6,02310^{23}$; O_2 loturaren energia = 494 kJmol⁻¹

2 ARIKETA. Kalkulatu errektibo bakoitzaren bizi-denbora (t):

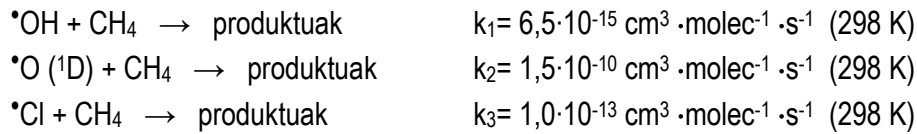
- t_{NO} , suposatuz $[O_3] = 50$ ppb_v
- t_{O_3} , suposatuz $[NO] = 10$ ppb_v

3 ARIKETA. Hidroxilo erradikalaren eta karbono monoxidoaren batz besteko kontzentrazioa egunean zehar kontinenteen atmosferan 0.3 ppt_v eta 20 ppm_v ingurukoa da, hurrenez hurren. Kalkula ezazu bi konposatu horien arteko erreakzio-abiadura 15 °C-tako tenperaturan, jakinda erreakzio horren abiadura-konstantea hurrengo dela:

$$k = 5 \cdot 10^{-13} e^{-\frac{300}{T}} \text{ molec}^{-1} \text{ cm}^3 \text{ s}^{-1}. \text{ (Tenperatura K-etan espresatu behar da).}$$

Kalkula ezazu CO-aren bizi-denbora eta alderatu hidroxilo erradikalarekin ([•]OH) erreakzionatzen duen bizi-denborarekin.

4 ARIKETA. Metanoaren bizi-denbora ($t_{1/e}$) atmosferan hainbat prozesuk baldintzatzen dute. Eliminazio-prozesu guzti horietatik bakarrik hurrengo hiru prozesu kimikoak kontuan izanda.

Eta suposatuz hurrengo batez besteko kontzentrazioak troposferan:

$$[\bullet\text{OH}] = 5 \cdot 10^5 \text{ molec} \cdot \text{cm}^{-3}; [\bullet\text{O} (^1\text{D})] = 10^{-2} \text{ molec} \cdot \text{cm}^{-3}; [\bullet\text{Cl}] = 10^4 \text{ molec} \cdot \text{cm}^{-3}$$

- a) Kalkula ezazu metanoaren bizi-denbora troposferan. Adierazi emaitza urteetan.
- b) Hidroxilo erradikalaren ($\bullet\text{OH}$) eta metanoaren (CH_4) artean gertatzen den erreakzioari dagokionez, deskriba ezazu zelan aldatzen den abiadura-koefizientea troposferaren altuera handitu ahala.

5 ARIKETA. Ozonoaren sorrera troposferan hurrengo mekanismoaren bitartez sortzen dela suposatuz:

Kalkula ezazu O_3 sorrera-abiadura egoera foto-egonkorrean kontuan izanda $[\text{NO}_2] = 2,46 \cdot 10^{10} \text{ molec} \cdot \text{cm}^{-3}$